

голяма болка, раняват тежко тяхната душевност. Но те се стремят да скрият всичко това в херметизирането си, в "потъването" в своя изконна среда, в ромския начин и стил на живот. Така например, ромите държат да се изявят "по-така" пред "другите", но когато се провалят те скриват от "Другите" (в случая от българите), че страдат. И те постъпват така, за да не се покажат слаби, неустойчиви, неспособни да се вдигнат отново и да правят нови и нови опити за успешна реализация пред "другите".

Друг е въпросът, че циганската природа е плуралистично реализираща се, че тя допуска всякакви форми и същности на превъплъщения, стига това да осигурява оцеляването на циганите като такива. Тъкмо и поради това те не са моралисти в традиционния смисъл на това понятие и явление. За тях всичко, което им носи изгода, което работи за тяхното оцеляване като такива, е напълно нормално, позволено, морално. И това си убеждение, и това си поведение те изграждат на принципите на "желязната логика: Така например, ако ромът бъде хванат в кражба и не може да я оспори като консумиран факт, той не се предава: "А ти не крадеш ли бе?!", "Какво толкова съм откраднал бе, вие сте баш големите крадци!" и други подобни.

По този повод ще си позволя едно отклонение. След 10 ноември 1989 г. в средствата за масова информация се формира и утвърди една правно и морално осъдителна практика. Когато стане дума за етническата принадлежност на извършители на кражби, побоища и други простъпки и престъпления тя се сочи само за циганите, а за други се премълчава. Естествено това силно дразни и дълбоко възмущава ромите. Те непрекъснато изискват или тази практика да се прекрати изобщо, или, ако продължи, да бъде еднаква за всички извършители на простъпки и престъпления. Нещо повече. Те пледират ако се приеме вторият вариант, тогава той да визира не само името и етническата принадлежност на провинилия се, но и размера на присвоеното, краденото, ограбеното. Интимната им мисъл в случая е да се покаже пред цялата общественост, че докато циганите крадат "на дребно", ограбват "слабо", "другите" крадат "на едро" и ограбват "яко".

Именно плуралистичната изява на ромската природа